

AIDA Landenrapport België – 2024 Update

Dit document bevat de Nederlandstalige vertaling van de belangrijkste ontwikkelingen in 2024 met betrekking tot asiel, opvang, detentie, inhoud van internationale bescherming en tijdelijke bescherming in België. Elk van deze ontwikkelingen wordt nader geduid in het AIDA-rapport zelf. Het volledige rapport is [hier](#) in het Engels te consulteren.

Politieke context – Nieuwe federale regering en regeerakkoord 2025

Na bijna acht maanden onderhandelen werd op 31 januari 2025 een nieuwe federale regering gevormd onder leiding van de Vlaams-nationalistische partij N-VA. Het regeerakkoord van de vijf coalitiepartijen bevat voorstellen voor een belangrijke hervorming van het asielsysteem.¹ De nieuwe minister van Asiel, Migratie en Maatschappelijke Integratie Anneleen Van Bossuyt (N-VA) kondigde aan dat ze richting een ‘meer gecontroleerde migratie’ wil gaan.² Om dit doel te bereiken heeft de regering een voorstel gedaan van wat premier Bart de Wever (N-VA) beschrijft als het ‘strengste migratiebeleid tot nu toe’ van België. Hierin staan maatregelen aangekondigd zoals het moderniseren en opvoeren van ontradingscampagnes gericht op asielzoekers³ en de toegang tot telefoons voor identificatie en verificatie. Wat betreft opvang, voorziet het regeerakkoord dat verzoekers alleen nog in collectieve centra huisvesting krijgen. Daarmee komt er een eind aan noodopvangplaatsen en lokale opvanginitiatieven (LOI). Daarnaast wil de regering voorrang geven aan subsidiaire bescherming boven de vluchtelingenstatus, hervestiging tijdelijk stopzetten⁴, de

¹ Belgisch Federaal Regeerakkoord 2025-2029, 31 januari 2025, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en [hier](#) in het Frans. Zie ook Belgisch Persagentschap (Belga), ‘Dit zijn de belangrijkste punten in het nieuwe regeerakkoord van België’, 1 februari 2025, [hier](#) beschikbaar in het Engels.

² Le Soir, ‘La nouvelle ministre Anneleen Van Bossuyt promet d’aller vers une migration davantage contrôlée’, 2 februari 2025, [hier](#) beschikbaar in het Frans; Schengen.news, ‘België op weg naar de strengste anti-immigratiemaatregelen’, 18 februari 2025, [hier](#) beschikbaar in het Engels; RTBF, ‘Dit zijn de belangrijkste maatregelen waartoe de nieuwe regering van Bart De Wever heeft besloten’, [hier](#) beschikbaar in het Frans. belooft “stap naar meer gecontroleerde migratie”, 2 februari 2025,

³ Een eerste ontradingscampagne werd al effectief gelanceerd in maart 2025. Via Youtube en Whatsapp worden afschrikwekkende berichten gedeeld met potentiële asielzoekers. De campagne richt zich vooral op asielzoekers uit Kameroen en Guinee die zich momenteel in Griekenland en Bulgarije bevinden en bevat informatie en beelden van het verzadigde opvangnetwerk en mensen zonder opvang die op straat slapen. Zie Belga, ‘België lanceert sociale media-campagnes om asielzoekers af te schrikken’, 20 maart 2025, [hier](#) beschikbaar in het Engels.

⁴ De stopzetting van het Belgische hervestigingsprogramma werd effectief aangekondigd in maart 2025: The Brussels Times, ‘België stopt met hervestigingsprogramma, enige legale route naar land’, 26 maart 2025, [hier](#) in het Engels beschikbaar.

uitvoering van terugkeerbesluiten optimaliseren, gezinshereniging beperken, de toegang tot sociale bijstand voor begunstigden van subsidiaire en tijdelijke bescherming afhankelijk maken van een wachttijd van vijf jaar, het besluitvormingsproces in asielprocedures onderhevig maken aan politieke invloed en het systeem voor de aanstelling van rechters in migratiezaken wijzigen. Verscheidene middenveldorganisaties en andere actoren, waaronder drie voormalige Commissarissen-Generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen (CGVS), de voorzitter van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RvV) en academici, uitten hun bezorgdheden over de geplande maatregelen en hun impact op de fundamentele rechten van verzoekers en begunstigden van internationale bescherming.⁵

Asielprocedure

- **Kernstatistieken:** In 2024 dienden 39.615 personen een verzoek om internationale bescherming in aan een gemiddelde van 3.301 verzoeken per maand. Dit is een stijging van 11,6% ten opzichte van 2023. Op het Belgische grondgebied werden 38.463 verzoeken geregistreerd (in het registratiecentrum in Brussel), 753 aan de grens en 399 in gesloten centra. Van het totale aantal waren 6.469 volgende verzoeken. 2.345 verzoeken werden ingediend door personen die aangaven niet-begeleide minderjarige te zijn op het moment van het verzoek.

In 2024 verleende het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (hierna: CGVS) de vluchtelingenstatus aan 15.668 personen en subsidiaire bescherming aan 601 personen. Dit komt volgens de berekeningen van het CGVS neer op een beschermingspercentage van 47,2%. Als er enkel rekening wordt gehouden met beslissingen ten gronde,⁶ bedroeg het beschermingspercentage 62%. Het CGVS kende de vluchtelingenstatus het meest toe aan Palestijnen (3.281), Syriërs (2.774), Eritreeërs (2.155), Afghanen (1.944) en Burundezen (1.326). De subsidiaire beschermingsstatus werd voornamelijk toegekend aan Syriërs (169) en Eritreeërs (30). In totaal kregen 14.711 personen een weigering van hun verzoek om internationale bescherming. Dit omvat beslissingen tot weigering van de vluchtelingenstatus en van de subsidiaire beschermingsstatus (9.093), beslissingen waarbij een verzoek kennelijk ongegrond wordt verklaard (896), beslissingen van niet-ontvankelijkheid van een verzoek (4.561, bv. met betrekking tot volgende verzoeken of verzoeken van personen die internationale bescherming genieten in een andere EU-lidstaat), beslissingen tot uitsluiting van internationale

⁵ Vluchtelingenwerk Vlaanderen, 'Arizona-regering kiest voor uitsluiting in plaats van oplossingen', 31 januari 2025, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands; Pascal Debruyne, 'Zo ziet "het strengste asiel- en migratiebeleid ooit" eruit - Beleidsvoorstellen zullen het leven van veel nieuwkomers zwaar raken', MO Magazine 3 februari 2025, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands; La Libre, 'Een doos van Pandora: voormalig commissaris van het CGVS bang voor migratieplannen in Arizona', 13 maart 2025, [hier](#) beschikbaar in het Frans; De Standaard, 'Commissariaat voor Vluchtelingen niet meer onafhankelijk: minister kan mee beslissen over bescherming asielzoekers', 13 maart 2025, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands; La Libre, 'Ongekend, ongehoord en ongrondwettelijk: probeert de federale regering de beslissingen van rechters te beïnvloeden?', 26 februari 2025, [hier](#) beschikbaar in het Frans; La Libre, 'De geplande asielhervorming van de regering baart de sector zorgen: "een van de fundamentele pijlers van de rechtsstaat wordt ernstig bedreigd"', 24 maart 2025, [hier](#) beschikbaar in het Frans.

⁶ Hier niet meegerekend: het aantal personen voor wie tot een verdere beoordeling aan de grens werd besloten of van wie het volgende verzoek onvankelijk werd verklaard, het aantal personen van wie de aanvraag niet-ontvankelijk werd verklaard, het aantal personen van wie de status werd beëindigd of ingetrokken en het aantal personen van wie de procedure werd beëindigd voordat een beslissing werd genomen (bv. afstand, technische sluiting, ...).

bescherming (85) en beslissingen waarbij de beschermingsstatus werd beëindigd of ingetrokken (76).

In het kader van de Dublinprocedure werden in totaal 12.501 overname- en terugnameverzoeken verstuurd naar andere lidstaten, 9.318 hiervan werden aanvaard. In 2024 werden er in totaal 954 personen effectief overgedragen van België naar andere lidstaten. Er waren 3.939 inkomende overname- en terugnameverzoeken, de Belgische autoriteiten aanvaardden er 2.514. 566 personen werden naar België overgebracht in het kader van een Dublinprocedure.⁷

- **Verdere toename van achterstand bij asielinstanties:** In het algemeen nam de werklast voor de asielinstanties het afgelopen jaar verder toe. Het aantal hangende verzoeken voor de Dienst Vreemdelingenzaken (hierna: DVZ) steeg tot 12.888 in december 2024, tegenover 8.229 in december 2023.⁸ Het CGVS rapporteerde 26.119 hangende verzoeken in december 2024, tegenover 26.525 hangende verzoeken in december 2023.⁹ In het geheel steeg het aantal hangende verzoeken van 34.754 in december 2023 naar 39.5107 in december 2024. In 2024 nam het CGVS verschillende maatregelen om de efficiëntie van de besluitvorming te verhogen. Daardoor is de achterstand relatief stabiel gebleven, ondanks de aanzienlijke toename van het aantal verzoeken in 2024. Momenteel kent de DVZ de grootste toename van de achterstand. Omdat zij het dossier overdragen aan het CGVS nadat België zich verantwoordelijk heeft verklaard voor de behandeling van het verzoek, wordt verwacht dat de achterstand op het niveau van het CGVS ook verder zal toenemen. Het CGVS gaf aan dat het bijkomend personeel nodig heeft om de achterstand¹⁰ weg te werken.

Op het niveau van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RvV) is voor het tweede jaar op rij de totale achterstand van handende beroepen bijna verdubbeld, van 4.700 in december 2023 naar 8.232 in december 2024.¹¹ De gemiddelde doorlooptijd van beroepen betreffende beslissingen over verzoeken om internationale bescherming (waar de RvV ‘volheid van bevoegdheid’ heeft voor de rechterlijke toetsing) bedroeg 145,3 kalenderdagen of ongeveer vijf maanden voor die beroepen die in 2024 werden ingediend en waarover in 2024 werd beslist. Als beroepen die vóór 1 januari 2024 werden ingediend en waarover een beslissing werd genomen in 2024 worden meegeteld en er dus rekening wordt gehouden met de achterstand van hangende dossiers, bedroeg de gemiddelde behandeltermijn 257,8 dagen.

⁷ Dienst Vreemdelingenzaken, ‘Toepassing van verordening n° 604/2013’, december 2024, [hier](#) beschikbaar in het Frans.

⁸ Dienst Vreemdelingenzaken, ‘Verzoekers om internationale bescherming: maandelijkse statistieken december 2024’, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands, p. 13 en ‘Verzoekers om internationale bescherming: maandelijkse statistieken december 2023’, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands, p. 13.

⁹ CGVS, ‘Asielstatistieken: overzicht 2024’, 16 januari 2024, [hier](#) beschikbaar, en ‘Asielstatistieken: overzicht 2023’, 12 januari 2024, [hier](#) beschikbaar.

¹⁰ CGVS, ‘Asielstatistieken: overzicht 2024’, 16 januari 2025, [hier](#) beschikbaar: ‘Het is duidelijk dat naast interne efficiëntiemaatregelen, extra personeel nodig is om de achterstand te kunnen wegwerken gezien de hoge instroom’.

¹¹ RvV, ‘Activiteitenverslag 2024’, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en [hier](#) in het Frans, p.20.

- **Nieuwe wet met betrekking tot een 'aanklampend terugkeerbeleid':** Op 10 mei 2024 stemde het federaal parlement een nieuwe wet tot invoering van een 'aanklampend terugkeerbeleid', die sinds 20 juli 2024 van kracht is.¹² De wet verankert in de Vreemdelingenwet onder andere: 1) De plicht om mee te werken aan de organisatie van overdracht, uitzetting, terugkeer of verwijdering, met inbegrip van een uitgebreide lijst van situaties waarin de persoon wordt verondersteld 'ondergedoken' te zijn; 2) de verplichting om mee te werken aan medische onderzoeken, met de mogelijkheid om medische onderzoeken onder dwang op te leggen in bepaalde omstandigheden; 3) Individuele opvolging ('case-management' of ICAM) van vreemdelingen die het bevel hebben gekregen om het grondgebied te verlaten; 4) een uitbreiding van de lijst van bevoegde escorteurs; 5) een lijst van nieuwe 'preventieve maatregelen' en 'minder dwingende maatregelen' die kunnen worden opgelegd als alternatief voor detentie en 6) het verbod op detentie van gezinnen met minderjarige kinderen in gesloten centra. Verscheidene middenveldorganisaties uit de migratie- en medische sectoren uitten hun bezorgdheden en tekenden beroep aan bij het Grondwettelijk Hof. Zij vragen de nietigverklaring van verschillende artikelen van de nieuwe wet omwille van een schending van grondrechten en van het Europees en internationaal recht.¹³ Op het moment van schrijven (maart 2025) is het beroep nog hangende.
- **Opschorting van het Belgische hervestigingsprogramma:** In maart 2025 kondigde de nieuwe minister van Asiel en Migratie aan dat ze het Belgische hervestigingsprogramma tijdelijk opschort. Het tekort aan opvangplaatsen en de grote achterstand van dossiers bij de asiendiensten worden als belangrijkste redenen genoemd voor deze maatregel¹⁴.
- **Nieuwe locatie van het registratiecentrum voor asielaanvragen:** Op 24 oktober 2024 verhuisde het Registratiecentrum voor verzoeken om internationale bescherming van Pachecolaan 44 naar Belliardstraat 68 te Brussel.¹⁵ Tijdens de eerste weken na de verhuis gaf de algemene veiligheidssituatie voor wachtende verzoekers aanleiding tot bezorgdheid, aangezien het centrum vlak naast een vierbaans autoweg en een druk gebruikt fietspad ligt. In combinatie met het hoge aantal personen dat een verzoek wilde indienen in oktober en november, leidde dit tot enige spanning.¹⁶ In januari 2025 startte de DVZ met een testproject waarbij de deuren vroeger openden (vanaf 07.00 in plaats van 08.30 of 09.00).¹⁷ Het nieuwe systeem werd positief geëvalueerd en wordt op het moment van schrijven (maart 2025) nog steeds toegepast.

¹² Wet van 12 mei 2024 inzake het aanklampend terugkeerbeleid, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en Frans.

¹³ Dokters van de Wereld, 'Wetsontwerp terugkeerbeleid: Dokters van de wereld verzet zich tegen gedwongen medische onderzoeken voor mensen zonder verblijfsvergunning die asiel zoeken', [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en Frans; AZG, 'Gedwongen medische onderzoeken: Artsen Zonder Grenzen bezorgd over nieuw wetsvoorstel dat de deur openzet voor mishandeling', [Hier](#) beschikbaar in het Nederlands en Frans.

¹⁴ VRT, 'Minister Van Bossuyt (N-VA) maakt komaf met hervestiging, de enige legale manier om naar België te komen', 26 maart 2025, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands.

¹⁵ Dienst Vreemdelingenzaken, 'Registratiecentrum voor aanvragen Internationale Bescherming: nieuwe locatie!', 23 oktober 2024, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en Frans.

¹⁶ Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers, Commissie voor Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken, CRIV 56 COM 046, 27 november 2024, p.2-4, [hier](#) beschikbaar.

¹⁷ Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers, Commissie voor Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken, CRIV 56 COM 068, 15 januari 2025, p.3, [hier](#) beschikbaar.

- **Beperkte registratiecapaciteit voor verzoeken om internationale bescherming:** De beperkte capaciteit in het registratiecentrum bleef een probleem gedurende heel 2024. De beschikbare registratiecapaciteit op een bepaalde dag hangt af van het profiel en het aantal personen dat een verzoek wil indienen, de beschikbare tolken en het beschikbaar personeel.¹⁸ Wanneer de maximumcapaciteit van de dag bereikt is, krijgen de overblijvende verzoekers een niet-geïndividualiseerde uitnodiging om op een latere dag terug te komen.¹⁹ Hoewel deze bijna altijd aan alleenstaande mannen worden gegeven, kunnen ook gezinnen en kwetsbare personen zo een uitnodiging ontvangen. In dat geval controleert de DVZ of ze een verblijfsmogelijkheid hebben tot de dag van de afspraak. De DVZ heeft maximaal tien werkdagen de tijd om een verzoek te registreren nadat het werd gedaan. Vanwege een lage capaciteit voor registratie in de herfst en winter van 2024 gaf de DVZ regelmatig uitnodigingen om twee tot drie weken later terug te komen, in strijd met de wettelijk voorgeschreven termijn voor registratie. De uitnodigingen bevatten geen naam van de verzoeker. Hierdoor kan de betrokken persoon de uitnodiging niet gebruiken als bewijs dat hij een verzoek wenste te doen. Dit heeft aanzienlijke gevolgen voor de doeltreffendheid van de rechten waarop ze als verzoekers om internationale bescherming recht op hebben. Onder meer de toegang tot het recht op opvang wordt zo bemoeilijkt. Fedasil erkent de uitnodiging niet als voldoende om toegang te krijgen tot een opvangplaats of, in de context van de opvangcrisis, om zich in te schrijven op de wachtlijst. In 2025 kregen de registratiediensten van de DVZ bijkomend personeel en het aantal verzoeken daalde licht. Daardoor wordt de maximumtermijn van tien dagen opnieuw gerespecteerd wanneer mensen worden uitgenodigd om op een later tijdstip terug te keren.²⁰
- **Aanbevelingen van het CGVS over het gebruik van medische elementen:** In het kader van een project 'kwetsbaarheid en asiel: verzoekers om internationale bescherming' dat het CGVS in 2023 startte, publiceerde het in juli 2024 aanbevelingen over het gebruik van medische elementen in de asielprocedure.²¹ De aanbevelingen geven een opsomming van de situaties waarin elementen met betrekking tot de medische situatie van de verzoeker relevant kunnen zijn en bevatten aanbevelingen met betrekking tot de vorm en inhoud van de medische verslagen. Het CGVS heeft verschillende online informatiesessies georganiseerd voor professionals in de (geestelijke) gezondheidszorg en andere stakeholders om hen te informeren over deze aanbevelingen en om input te verzamelen voor verdere verfijning van de aanbevelingen.
- **RvV lanceert kindvriendelijke rechtszaal en past oproepingsbrieven aan:** In 2024 startte de RvV een proefproject met een zittingszaal speciaal ontworpen voor niet-begeleide minderjarigen die meer privacy biedt en aangepast meubilair heeft. De advocaat van de minderjarige en de vertegenwoordiger van de CGVS pleiten zittend. Het proefproject loopt van december 2024 tot mei 2025, waarna het geëvalueerd zal worden. Vanaf december 2024 ontvangen niet-begeleide

¹⁸ Myria, Contactvergadering Internationale Bescherming, 21 september 2022, p.9, [hier](#) beschikbaar.

¹⁹ Dienst Vreemdelingenzaken, 'Het doen van een verzoek', geraadpleegd op 22/01/2025, [hier](#) beschikbaar.

²⁰ Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers, Commissie voor Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken, CRIV 56 COM 068, 15 januari 2025, p.3, [hier](#) beschikbaar.

²¹ CGVS, 'CGVS-project 'kwetsbaarheid en asiel: verzoekers om internationale bescherming'', [hier](#) beschikbaar.

minderjarigen ook een aangepaste oproeping voor de rechtszitting bij de RvV. De taal in de brief is aangepast aan minderjarigen, het legt uit wat er gebeurt op de dag van het verhoor en informeert de minderjarige dat die naast diens advocaat en voogd, ook een vertrouwenspersoon²² kan meenemen.

- **Versnelde procedure voor bepaalde nationaliteiten:** Vanaf 1 februari 2024 geldt er een ‘versnelde procedure’ voor verzoekers uit veilige landen van herkomst (Albanië, Bosnië en Herzegovina, Noord-Macedonië, Kosovo, Servië, Montenegro, India en Moldavië) en bepaalde verzoekers uit landen met een lage erkenningsgraad (in 2024: Georgië en DRC). Versnelde zaken worden met voorrang behandeld door de DVZ en het CGVS: binnen 50 werkdagen of zelfs 15 dagen voor veilige landen van herkomst. In 2024 (tot december) behandelde het CGVS 650 zaken in het kader van een versnelde procedure. Een evaluatie van deze nieuwe procedure moet nog plaatsvinden.²³
- **Update lijst veilige landen van herkomst:** Een nieuw Koninklijk Besluit van 27 mei 2024 vermeldt een lijst van veilige landen van herkomst: Albanië, Bosnië en Herzegovina, de Republiek Noord-Macedonië, Kosovo, Montenegro, Servië, India en Moldavië.²⁴ Dit zijn dezelfde landen als die opgesomd staan in het vorige Koninklijk Besluit, met toevoeging van Moldavië.
- **Verhoren via videoconferentie:** In 2022 dienden middenveldorganisaties een beroep in bij de Raad van State betreffende twee Koninklijke Besluiten die de verhoren via videoconferentie door de DVZ en het CGVS regelen. Op 18 maart 2025 vernietigde de Raad van State de artikelen van die Koninklijke Besluiten die toelaten dat voogden en advocaten in bepaalde situaties van het verhoor mogen worden uitgesloten.²⁵ De Raad van State stelde ook een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof, met de vraag of de Vreemdelingenwet kan voorzien in de mogelijkheid om deze kwestie, die betrekking heeft op de uitwisseling van persoonsgegevens, bij Koninklijk Besluit te regelen of dat dit bij wet moet worden geregeld.²⁶
- **Opschorting en hervatting van de behandeling van dossier van specifieke nationaliteiten door het CGVS:** In 2024 schortte het CGVS herhaaldelijk de behandeling of besluitvorming van zaken ten aanzien van verzoekers afkomstig uit bepaalde landen op vanwege de instabiliteit in het land en/of de noodzaak tot bijkomend onderzoek naar informatie over het land van herkomst. Daarnaast hervatte het de behandeling of besluitvorming ten aanzien van andere landen:

²² RvV, ‘Aangepaste oproepingsbrieven en een zittingszaal op maat voor minderjarigen’, 2 december 2024, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en [hier](#) in het Frans.

²³ Myria, Contactvergadering 4 december 2024, p. 22-23, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en Frans.

²⁴ Koninklijk Besluit van 12 mei 2024, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands.

²⁵ Raad van State, arrest n° 262.637 van 18 maart 2025, [hier](#) beschikbaar in het Frans; Raad van State, arrest n° 262.638 van 18 maart 2025, [hier](#) beschikbaar in het Frans.

²⁶ Vraag naar de verenigbaarheid van de artikelen 57/1, §3 (1), 57/5ter, §1e, 57/6/7, §4 (1° en 57/24 (1) met artikel 22 van de Belgische grondwet, op zichzelf gelezen of in combinatie met artikel 6, lid 3 van Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

- Hervatten van de behandeling van Russische dossiers: Op 1 februari 2024 hervatte het CGVS de verwerking van verzoeken ingediend door Russische onderdanen. Deze waren tijdelijk geblokkeerd vanwege de oorlog in Oekraïne.²⁷ Mensen met gewetensbezwaren komen in aanmerking voor internationale bescherming, maar elk dossier wordt geval per geval onderzocht.²⁸
 - Hervatten van de behandeling van Soedanese dossiers: Na een opschorting van de behandeling van Soedanese dossiers en de stopzetting van gedwongen terugkeer naar Soedan sinds midden 2023,²⁹ werd de besluitvorming in Soedanese zaken op 26 februari 2024 hervat voor verzoekers uit bepaalde regio's. Op het moment van schrijven (maart 2025) is de besluitvorming hervat voor *alle* Soedanese verzoekers. Het CGVS biedt doorgaans subsidiaire bescherming aan verzoekers uit Khartoum, Kordofan, Orduhan, Darfour, Sennar en Al Jazera. Het algemene erkenningspercentage steeg van 37% in 2023 naar 87% in 2024.³⁰
 - Tijdelijke opschorting van bepaalde beslissingen betreffende Libanese dossiers: Sinds oktober 2024 heeft het CGVS de kennisgeving van beslissingen tot toekenning of afwijzing van subsidiaire beschermingsstatus aan Libanese verzoekers tijdelijk opgeschort vanwege de onstabiele situatie in Libanon.³¹
 - Tijdelijke opschorting van de behandeling van Syrische dossiers: Sinds december 2024 heeft het CGVS de behandeling van dossiers van Syrische asielzoekers tijdelijk opgeschort, totdat het voldoende objectieve informatie heeft verzameld om de veiligheidssituatie in Syrië en het risico op vervolging accuraat te kunnen beoordelen.³²
- **Lange verwerkingstijden voor Palestijnse dossiers**: Na een tijdelijke opschorting van de verwerking van verzoeken uit Gaza en de Westelijke Jordaanoever in oktober 2023, hervatte het CGVS in december 2023 alle beslissingen voor Palestijnen uit Gaza en de Westelijke Jordaanoever. Het CGVS erkent dat er een duidelijke behoefte is aan bescherming voor verzoekers uit Gaza, maar geeft aan dat elk verzoek geval per geval wordt beoordeeld.³³ Het CGVS ondervond echter moeilijkheden bij het nemen van een beslissing binnen de wettelijke termijn van 6 maanden, door een toename aan het aantal Palestijnse verzoekers (2.963 eerste verzoekers in 2023, vergeleken met 5.332 in 2024)³⁴ en door de noodzaak om de veiligheidssituatie continu te evalueren. Verschillende ngo's dienden beroep in en de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brussel heeft daarop verzocht om de Palestijnse verzoekers te informeren over alle eventuele vertragingen. De rechter oordeelde dat hoewel de wettelijke termijnen niet bindend zijn, het CGVS binnen een redelijke termijn een beslissing moet nemen.³⁵ Naar

²⁷ CGVS, 'Hervatting dossierbehandeling Rusland', 1 februari 2024, [hier](#) beschikbaar.

²⁸ CGVS, 'Myria: contactvergadering Internationale bescherming', 24 januari 2024, p.15, [hier](#) beschikbaar.

²⁹ CGVS, 'Myria: Contactvergadering Internationale Bescherming', 18 oktober 2023, p.18, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en Frans.

³⁰ CGVS, 'Myria: Contactvergadering Internationale Bescherming', 16 oktober 2024, p.16, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en Frans.

³¹ CGVS, 'Behandeling van dossiers van verzoekers uit Libanon', 2 oktober 2024, [hier](#) beschikbaar.

³² CGVS, 'Tijdelijke opschorting behandeling dossiers van Syrische verzoekers', 9 december 2024, [hier](#) beschikbaar.

³³ CGVS, 'Het CGVS hervat de behandeling van alle Palestijnse dossiers', 19 december 2023, [hier](#) beschikbaar.

³⁴ CGVS, 'Asielstatistieken december 2024', 16 januari 2025, p.6, [hier](#) beschikbaar en 'Asielstatistieken december 2023', p.5, 12 januari 2024, [hier](#) beschikbaar.

³⁵ Hof van Beroep, arrest nr. 2024/KR/21, 7 oktober 2024.

aanleiding daarvan communiceerde het CGVS in mei 2024 dat het gebruik zou maken van de wettelijke mogelijkheid om binnen een verlengde termijn van 21 maanden beslissingen te nemen, in gevallen waarin de situatie in het land van herkomst onzeker is.³⁶ Er werd een brief verstuurd naar alle Palestijnse verzoekers om hen te informeren over de lange verwerkingstijden.

- **Belgische leeftijdsonderzoeksprocedure in strijd met artikel 8 EVRM:** Op 6 maart 2025 stelde het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) vast dat de Belgische procedure van leeftijdsonderzoek voor personen die bij hun asielaanvraag verklaren niet-begeleide minderjarige te zijn, een schending inhoudt van artikel 8 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). Het Hof oordeelde dat de betrokkene niet de gelegenheid had gekregen om een voogd of wettelijk vertegenwoordiger te raadplegen alvorens de medische onderzoeken te ondergaan. Ook was ze onvoldoende geïnformeerd over de tests en over het feit dat haar uitdrukkelijke en geïnformeerde toestemming daarvoor vereist was. De leeftijdsonderzoeksprocedure in België mist dus adequate procedurele waarborgen. Bovendien hadden de autoriteiten nagelaten te beoordelen of alternatieve, minder ingrijpende methoden mogelijk waren.³⁷ De impact van dit arrest met betrekking tot leeftijdsonderzoek in de praktijk valt nog af te wachten.
- **Voldoende voogden voor niet-begeleide minderjarigen:** De voorbije jaren kampte de Dienst Voogdij met een tekort aan voogden voor niet-begeleide minderjarigen (NBMV). In november 2024 meldde de Dienst dat er voor het eerst in drie jaar geen wachtlijst meer was voor de aanstelling van een voogd³⁸ Dit komt onder meer door een daling van het aantal NBMV dat in België aankomt en door succesvolle campagnes om meer voogden te vinden. Hierdoor kan de Dienst Voogdij nu binnen de wettelijke termijn van acht weken een voogd aanstellen.

Opvang

- **Aanhoudende opvangcrisis:** Sinds oktober 2021 slaagt het Federale Agentschap voor Opvang (Fedasil) er niet in een opvangplaats te bieden aan alle verzoekers om internationale bescherming. Er wordt voorrang gegeven aan verzoekers die als kwetsbaar worden beschouwd (gezinnen, kinderen, alleenstaande vrouwen, enz.). Tenzij ze een uitzonderlijke (medische) kwetsbaarheid vertonen, worden alleenstaande mannelijke verzoekers bijna systematisch beschouwd als niet-kwetsbaar en dus wordt hen de toegang tot een opvangplaats geweigerd. In 2024 werd aan 10.191 alleenstaande mannelijke verzoekers het recht op opvang onwettig geweigerd.³⁹ Ze moeten zich inschrijven op een wachtlijst van Fedasil, waarop eind 2024 ongeveer 3.000 personen geregistreerd stonden.⁴⁰ De gemiddelde wachttijd op de wachtlijst

³⁶ Artikel 57/6, al. 4 Vreemdelingenwet; CGVS, 'Behandelingstermijn voor de Palestijnse dossiers', 21 mei 2024, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands.

³⁷ EHRM, arrest nr. 47836/21 van 6 maart 2025, [hier](#) beschikbaar in het Frans.

³⁸ VRT NWS, 'Wachtlijst voor voogden niet-begeleide minderjarige vreemdelingen volledig weggewerkt', 20 november 2024, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands.

³⁹ Fedasil, 'Contactvergadering Internationale Bescherming', 29 januari 2025, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en Frans, 50-51.

⁴⁰ Fedasil, 'Opvangnetwerk: kerncijfers 2024', 22 januari 2025, [hier](#) beschikbaar.

bedroeg 112 dagen in 2024.⁴¹ Tijdens deze wachttijd moeten verzoekers in hun eigen onderhoud voorzien. Velen van hen leven in uiterst precare omstandigheden die schadelijk zijn voor hun gezondheid. De voorbije twee jaar zijn meerdere juridische procedures aangespannen in een poging de Belgische regering dwingen om haar internationale en nationale verplichtingen na te leven. Ondanks meer dan 10.407 veroordelingen van Fedasil door de Arbeidsrechtbanken wegens schending van het recht op opvang, meer dan 2.284 voorlopige maatregelen door het EHRM tegen de Belgische Staat en meerdere veroordelingen van zowel Fedasil als de Belgische Staat door verschillende Belgische rechtbanken in collectieve procedures aangespannen door ngo's, hebben deze rechtszaken de Belgische regering er niet toe kunnen brengen een structurele oplossing voor de opvangcrisis te implementeren. De opvangcrisis, evenals het gebrek aan respect voor rechterlijke beslissingen en daarmee ook voor de rechtsstaat, is breed bekritiseerd op nationaal en internationaal niveau. Dit gebeurde onder meer in een gezamenlijk memorandum van de drie hoogste Belgische gerechtshoven, waarin zij hun bezorgdheid uitten over de toestand van de rechtsstaat in België⁴²; door het Comité van Ministers van de Raad van Europa in zijn evaluatie van de implementatie van het arrest van het EHRM *Camara t. België*⁴³; en door Amnesty International in haar rapport 'Belgium: Unhoused and unheard – How Belgium's persistent failure to provide reception violates asylum seekers' rights'.⁴⁴

- **Noodopvang voor gezinnen:** Wegens een tekort aan opvangplaatsen opende Fedasil verschillende soorten noodopvangplaatsen om de opvang van gezinnen te garanderen. In dat kader werden in 2024 in totaal 8 noodopvangcentra (NOC's) geopend in Brussel, met in totaal 833 plaatsen. 480 van die plaatsen sloten in de loop van het jaar opnieuw de deuren. In januari 2025 heropende Fedasil 120 van die plaatsen wegens een acuut plaats tekort. In de winter van '24-'25 opende Fedasil ook 260 tijdelijke plaatsen voor gezinnen in jeugdcentra om zo de wintermaanden te overbruggen. Deze zullen opnieuw sluiten tussen februari en april 2025. Er werden 238 extra tijdelijke winterplaatsen geopend om de wintermaanden te overbruggen; ook deze zullen in april 2025 sluiten. De gemiddelde verblijfsduur van gezinnen in deze centra bedroeg 55 dagen in NOC's en 67 dagen in de andere noodlocaties.⁴⁵ De kwaliteit van de opvang in de NOC's is ondermaats, zoals blijkt uit klachten van bewoners die de auteur van dit rapport heeft ontvangen en werd bevestigd door de directeur-generaal van Fedasil.⁴⁶ De evaluatie van deze nieuwe vorm van opvang is gaande, maar op het moment van schrijven (maart 2025) is die nog niet afgerond.⁴⁷

⁴¹ Informatie verstrekt door Fedasil, maart 2025.

⁴² Grondwettelijk Hof, Raad van State en Hof van Cassatie, 'Gemeenschappelijk memorandum', juli 2024, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en [hier](#) beschikbaar in het Frans, 7-8.

⁴³ Comité van ministers van de Raad van Europa, 'H46-6 *Camara t. België* (verzoek n° 49255/22)', 19 september 2024, [hier](#) beschikbaar in het Frans.

⁴⁴ Amnesty International, 'België: Ongehuist en ongehoord – hoe het aanhoudende gebrek aan opvang in België de rechten van asielzoekers schendt', 2 april 2025, [hier](#) beschikbaar.

⁴⁵ Informatie verstrekt door Fedasil, maart 2025.

⁴⁶ De Tijd, 'Fedasil-directeur Pieter Spinnewijn: 'We mogen niet nog eens de fout maken om massaal asielcentra te sluiten'', 26 februari 2025, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands.

⁴⁷ Informatie verstrekt door Fedasil, maart 2025.

- Uitsluiting van opvang voor begunstigten van internationale bescherming in andere EU-landen:** In november 2024 kondigde de staatssecretaris aan dat ze het fenomeen van het hoge aantal verzoeken in België van personen die reeds internationale bescherming hebben gekregen in een andere lidstaat wilde aanpakken.⁴⁸ In de praktijk gaat het vooral om Syrische en Palestijnse verzoekers die al internationale bescherming genieten in Bulgarije en Griekenland. De staatssecretaris vaardigde een instructie uit waarin stond dat dergelijke verzoeken als ‘volgende verzoeken om internationale bescherming’ moeten worden beschouwd, zelfs als het om een eerste verzoek in België gaat. Die kwalificatie als ‘volgend verzoek’ laat Fedasil toe om het recht op opvang te beperken. Ter ondersteuning van deze definitie van ‘volgend verzoek’ verklaarde de staatssecretaris dat zij schriftelijke toestemming van de Europese Commissie had gekregen om bepaalde delen van de Opvangrichtlijn 2024/1346 alvast te activeren. Ze verwees ook naar de definitie van ‘volgend verzoek’ die het HvJ hanteerde in de gecombineerde zaken C-123/23 en C-202/23 *Khan Yunis en Baabda*.⁴⁹ Middenveldorganisaties gingen tegen deze instructie in beroep bij de Raad van State. De Raad schorste de instructie op 27 december 2024 omdat de wettelijk voorgeschreven stappen voor het uitvaardigen van een dergelijke reglementaire wet – waaronder het voorleggen van de wet voor voorafgaand advies aan de Raad van State – niet waren gevolgd.⁵⁰ In reactie op deze uitspraak verklaarde de Staatssecretaris dat zij de beslissing niet zou aanvaarden. Ze herhaalde daarbij haar voornemen om alle mogelijke juridische middelen in te zetten om ‘het fenomeen van secundaire migratie door verzoekers met een M-status aan te pakken’.⁵¹ Op 13 maart 2025 deed het Arbeidshof te Brussel uitspraak over een individueel beroep, ingesteld door een verzoeker die het voorwerp was van een beslissing tot beperking van zijn recht op materiële bijstand in het kader van deze maatregel. Het Arbeidshof oordeelde dat de huidige Belgische wetgeving niet toestaat dat het begrip ‘volgend verzoek’ wordt toegepast op verzoeken van begunstigten uit andere lidstaten die voor het eerst een verzoek in België indienen. Geen enkele wettelijke bepaling in de Belgische wet rechtvaardigt de beperking van het recht op materiële bijstand in het kader van dergelijke verzoeken.⁵² Op het moment van schrijven (maart 2025) is het nog onduidelijk of dit arrest een einde zal brengen aan de praktijk waarin Fedasil het recht op materiële bijstand van deze categorie verzoekers beperkt.
- Einde van het recht op opvang na een definitieve negatieve beslissing in plaats van na een terugkeerbeslissing:** Door de wet van 14 maart 2024 die de Opvangwet wijzigde, veranderde onder andere het moment waarop het recht op materiële opvang eindigt.⁵³ Voor de wijziging hadden verzoekers met het recht op opvang die een finale negatieve beslissing ontvingen, recht op opvang tot ze een terugkeerbeslissing ontvingen en de termijn om het grondgebied te verlaten,

⁴⁸ VRT, ‘Nicole De Moor (CD&V) wil komaf maken met asielaanvragen door elders al erkende vluchtelingen’, 27 november 2024, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands.

⁴⁹ HvJ-EU, arrest van 19 april 2024 in gevoegde zaken C-123/23 en C-202/23 *Khan Yunis en Baabda*, [hier](#) beschikbaar.

⁵⁰ Raad van State, ‘Beperking materiële steun voor bepaalde personen die internationale bescherming vragen’, 27 december 2024, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands.

⁵¹ VRT, ‘Raad van State schorst ‘opvangstop’ van staatssecretaris Nicole de Moor van elders erkende vluchtelingen’, 27 december 2024, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands.

⁵² Arbeidsrechtbank Brussel (Fr.), vonnis nr. 2025/CB/2 van 13 maart 2025, [hier](#) beschikbaar in het Frans.

⁵³ Artikel 6, §1 Opvangwet.

was verstreken. Aangezien het bevel om het grondgebied te verlaten niet tegelijk met de negatieve eindbeslissing wordt gegeven, kon dit leiden tot een verlengd recht op opvang voor verzoekers met een finale negatieve beslissing. Het recht op opvang eindigt nu 30 dagen na ontvangst van de finale negatieve beslissing op het verzoek om internationale bescherming.

- **Financiële bijdrage aan opvang voor werkende verzoekers:** In juli 2024 werd de wetgeving met betrekking tot de gevolgen van het uitoefenen van een beroepsactiviteit tijdens het verblijf in het opvangnetwerk grondig herzien. De gewijzigde Opvangwet⁵⁴ en een nieuw Koninklijk Besluit met de bijnaam “KB Cumul”⁵⁵ voerden een nieuwe bijdrageregeling in en verruimden de bevoegdheden van Fedasil om het inkomen van de bewoners te controleren. Daardoor kan Fedasil persoonlijke gegevens op vragen van bewoners bij sociale zekerheidsinstellingen⁵⁶, en de verschuldigde bijdrage rechtstreeks van hen vorderen. Sinds 1 juli 2024 ontving Fedasil 9.226 aangiften van beroepsinkomsten wat leidde tot 2,8 miljoen euro aan bijdragen.⁵⁷
- **Afbouw lokale opvang initiatieven:** Op 17 maart 2025 kondigde de nieuwe minister voor Asiel en Migratie aan dat ze de bijkomende financiering van LOI's zou stopzetten.⁵⁸ Deze maatregel sluit aan bij het voornemen in het federale regeerakkoord om het aantal lokale opvangplaatsen geleidelijk af te bouwen en in te zetten op collectieve opvang van asielzoekers. Verschillende actoren reageerden kritisch op deze maatregel, waarbij ze wezen op de aanhoudende opvangcrisis en de voordelen van kleinschalige lokale opvang voor het welzijn van de bewoners.
- **Relevante rechtspraak over de opvangcrisis**
 - **Hof van Beroep Brussel, 23 januari 2024:**⁵⁹ Ngo's probeerden de betaling van dwangsommen te eisen die Fedasil verschuldigd is na haar talrijke veroordelingen in het kader van de opvangcrisis.⁶⁰ Hiermee wilden ze het agentschap onder druk zetten om de uitspraken van de rechtbank te respecteren. In januari 2024 gaf het Hof van Beroep de toestemming om beslag te leggen op bepaalde bankrekeningen van Fedasil, onder specifieke voorwaarden die het Hof had bepaald. De ngo's kondigden aan dat ze de bedragen die ze na toelating in beslag zouden nemen, volledig zouden gebruiken voor rechtstreekse steun aan de slachtoffers van de opvangcrisis.⁶¹ Fedasil ging tegen deze beslissing in beroep, maar het Hof van Beroep van Brussel bevestigde de uitspraak van

⁵⁴ Wet van 25 mei 2024 tot wijziging van de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en [hier](#) in het Frans.

⁵⁵ Koninklijk Besluit van 16 april 2024 betreffende de toekenning van materiële hulp aan de verzoekers om internationale bescherming met beroepsinkomsten en andere categorieën van inkomsten (“KB Cumul”), [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en [hier](#) in het Frans. Dit nieuw Koninklijk Besluit vervangt het vorige Koninklijk besluit van 12 januari 2011.

⁵⁶ Artikel 35/3 Opvangwet; Artikel 12 KB Cumul.

⁵⁷ In vergelijking met 736 aangiften en €334 000 aan bijdragen in 2023.

⁵⁸ VRT, Van Bossuyt schrapt premie voor nieuwe Lokale Opvanginitiatieven (LOI), 17 maart 2025, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands.

⁵⁹ Hof van Beroep, 2024/QR/3, 23 januari 2024, [hier](#) beschikbaar in het Frans.

⁶⁰ Op dat moment was Fedasil tot 2,9 miljoen euro aan dwangsommen verschuldigd; Zie Hof van Beroep Brussel, 2024/QR/3, 23 januari 2024, [hier](#) beschikbaar in het Frans.

⁶¹ Vluchtelingenwerk Vlaanderen, ‘Overheidsverzuim dwingt ngo's tot beslaglegging op de rekeningen van Fedasil’, 2 februari 2024, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands; Ciré, ‘Justitie geeft ngo's de toestemming om Fedasil-rekeningen in beslag te nemen’, 2 februari 2024, [hier](#) beschikbaar in het Frans en Le Soir, ‘Drie miljoen in beslag genomen van Fedasil-rekeningen ten voordele van verschillende ngo's’, 2 februari 2024, [hier](#) beschikbaar in het Frans.

juni 2024 (zie verder). Hierna gingen de ngo's over tot de inbeslagname van een eerste bankrekening van Fedasil, die tegen deze inbeslagname in beroep besloot te gaan. Deze beroepsprocedure loopt nog steeds en de uitspraak wordt verwacht in de lente van 2025. Totdat er een beslissing is genomen in deze laatste procedure blijven de bedragen op de in beslag genomen bankrekeningen bevroren.

- **Hof van Beroep, 11 juni 2024:**⁶² In juni 2024 bevestigde het Hof van Beroep van Brussel zijn eerdere arrest dat de inbeslagname van de bankrekeningen van Fedasil toestond onder bepaalde voorwaarden. Het Hof stelde dat de bescherming van de overheid tegen inbeslagname van goederen niet absoluut is. Het stelde dat (eigen vertaling van Frans naar Nederlands) “het onaanvaardbaar is dat Fedasil, als rechtspersoon van de openbare orde, die een voorbeeld zou moeten zijn voor diegenen die worden verondersteld de rechterlijke beslissingen die tegen haar zijn uitgesproken te respecteren en uit te voeren, zich verschuilt achter het feit dat, als algemene regel, haar banktegoeden niet in beslag kunnen worden genomen om te ontsnappen aan de uitvoering van het hoofdvonnissen, waaraan zij zich niet vrijwillig houdt. Daarom moest de rechter een voldoende hoge straf verbinden aan het vonnis om Fedasil te dwingen zich te voegen naar de gerechtelijke bevelen tegen haar”. Het Hof stelde dat, “door de verweerders toe te staan de banktegoeden van Fedasil in beslag te nemen en vast te houden, de continuïteit van de openbare dienst niet belemmerd wordt; in tegendeel – in de zeer specifieke omstandigheden van de zaak – ondersteunt het onrechtstreeks en draagt het bij tot het herstel van de continuïteit van de dienst” (eigen vertaling van Frans naar Nederlands).
- **Raad van State, 27 december 2024:**⁶³ In december 2024 schorste de Raad van State de instructie van de staatssecretaris voor Asiel en Migratie, die het recht op opvang beperkte voor mannelijke verzoekers met een beschermingsstatus in een andere lidstaat. Volgens de Raad heeft deze instructie een algemene regelgevende draagwijdte en had de staatssecretaris deze moeten voorleggen aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State. De Raad van State schortte daarom om procedurele redenen de instructie op, en sprak zich niet uit over de vraag of een verzoek om internationale bescherming, in dergelijke omstandigheden, kan worden beschouwd als een ‘volgend verzoek’, op grond waarvan het recht op opvang kan worden beperkt. De procedure tot nietigverklaring van de instructie is nog steeds aanhangig voor de Raad van State.
- **Arbeidshof Brussel, 13 maart 2025:**⁶⁴ Het Arbeidshof van Brussel heeft uitspraak gedaan over een individueel beroep dat was ingesteld door een verzoeker tegen wie een beslissing was genomen die zijn recht op materiële bijstand in het kader van deze maatregel beperkte. Het Arbeidshof besliste dat de huidige Belgische wetgeving niet toelaat om het begrip ‘volgend verzoek’ toe te passen op verzoeken van begunstigden uit andere lidstaten die voor het eerst een verzoek indienen in België. Geen enkele wettelijke

⁶² Hof van Beroep Brussel, 2024/AR/423, 11 juni 2024, [hier](#) beschikbaar in het Frans.

⁶³ Raad van State, 261.887, 27 december 2024, [hier](#) beschikbaar in het Frans.

⁶⁴ Arbeidsrechtbank Brussel (Fr.), vonnis nr. 2025/CB/2 van 13 maart 2025, [hier](#) beschikbaar in het Frans.

bepaling in de Belgische wetgeving rechtvaardigt de beperking van het recht op materiële bijstand in de context van dergelijke verzoeken.

Detentie

- **Verbod op detentie van kinderen wettelijk verankerd:** Na lange politieke discussie is het verbod op de detentie van (gezinnen met) minderjarige kinderen wettelijk verankerd. Dit maakte deel uit van de wet tot invoering van een 'aanklampend terugkeerbeleid' die op 20 juli 2024 in werking is getreden.⁶⁵ Gezinnen met minderjarige kinderen kunnen alleen worden vastgehouden in 'terugkeerhuizen', en niet langer in administratieve detentiecentra. Minder dan een jaar nadat het verbod op kinderdetentie wettelijk werd verankerd, kondigde de nieuwe minister voor Asiel en Migratie aan dat dit verbod mogelijk herzien zal worden tijdens de legislatuur.⁶⁶
- **'Aanklampend terugkeerbeleid'- 'individual case management' als alternatief voor detentie:** Op 2 mei 2024 werd een nieuwe wet tot invoering van een 'aanklampend terugkeerbeleid' aangenomen door het federale parlement.⁶⁷ De wet introduceert onder andere een systeem van 'individual case management' (ICAM) voor personen die een terugkeerbesluit hebben ontvangen als alternatieve maatregel voor detentie. Het doel is de betrokken persoon naar een duurzame oplossing te leiden, hetzij in het land van herkomst, of in een ander land waar hij verblijfsrecht heeft, hetzij in België, en een einde te maken aan zijn onwettig verblijf in België. Als er geen mogelijkheden worden geïdentificeerd om een verblijfsvergunning in België te verkrijgen, zal ICAM de persoon begeleiden naar een terugkeerprocedure.⁶⁸ Het bijwonen van deze 'ICAM-interviews' is verplicht. Een afwezigheid zonder geldige reden kan worden beschouwd als een verzuim om mee te werken aan de terugkeerprocedure, wat uiteindelijk kan leiden tot detentie en gedwongen terugkeer.
- **'Aanklampend terugkeerbeleid' - preventieve en minder dwingende maatregelen:** De nieuwe wet die een 'aanklampend terugkeerbeleid' invoert, voert ook drie nieuwe 'preventieve maatregelen' in die kunnen worden opgelegd tijdens de periode voor vrijwillige terugkeer: het voorleggen of neerleggen van identiteits- of reisdocumenten bij de autoriteiten, de verplichting om zich te melden bij de politie of de DVZ en het huisarrest.⁶⁹ Bovendien kan, wanneer iemand niet proactief meewerkt aan zijn terugkeer, een nieuwe meldplicht bij de politie of de DVZ, of zelfs huisarrest, worden opgelegd als 'minder dwingende maatregel' in plaats van detentie.⁷⁰ Door het beperkte wettelijk kader waarbinnen deze voorwaarden kunnen worden opgelegd, vrezen

⁶⁵ Artikel 74/9, §1 Vreemdelingenwet.

⁶⁶ De Standaard, 'Minister van Asiel en Migratie Anneleen Van Bossuyt: "We gaan verbod op opsluiten van gezinnen met kinderen misschien moeten herzien"', 18 maart 2025, hier beschikbaar in het Nederlands: "Terugkeervanuit een gesloten centrum is gemakkelijker te organiseren. Vandaag kunnen we geen gezinnen met kinderen in die gesloten centra houden. Maar als we over twee jaar zien dat het aantal vertrekkers hierdoor niet toeneemt en we problemen zien met terugkeer van gezinnen met kinderen, dan moeten we dit misschien herzien".

⁶⁷ Kamer van Volksvertegenwoordigers, Wet betreffende het aanklampend terugkeerbeleid, 12 mei 2024, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en Frans.

⁶⁸ Dienst Vreemdelingenzaken, 'Activiteitenverslag 2023', [hier](#) beschikbaar in het Nederlands (p.61) en [hier](#) in het Frans (p.63).

⁶⁹ Artikel 74/27 Vreemdelingenwet.

⁷⁰ Artikel 74/28 Vreemdelingenwet.

maatschappelijke actoren zoals de Move coalitie dat preventieve of minder dwingende maatregelen zelden worden toegepast in de praktijk.

Inhoud van de internationale bescherming

- **Huisvestigingscrisis – tekort aan huisvesting voor begunstigden van internationale bescherming:** Al jaren verloopt de uitstroom van personen die internationale bescherming genieten uit de opvangcentra moeizaam door een tekort aan huisvestigingsmogelijkheden. In de praktijk komt het vaak voor dat begunstigden langer dan de ‘transitieperiode’ van 4 maanden in het opvangcentrum verblijven. Eind 2024 verbleven 3.691 begunstigden van internationale bescherming in het Fedasil-opvangnetwerk. In 2024 verbleven begunstigden gemiddeld 121 dagen langer in het opvangnetwerk.⁷¹ Hoewel verschillende middenveldorganisaties en veel vrijwilligersgroepen vluchtelingen en begunstigden van subsidiaire bescherming ondersteunen bij het zoeken naar een verblijfplaats, lukt het niet iedereen om onderdak te vinden.⁷² Daardoor eindigen sommige begunstigden die de opvangcentra moeten verlaten alsnog dakloos. Deze precare situatie werd meermaals aan de kaak gesteld door vrijwilligersorganisaties die zelf vluchtelingen ondersteunen.⁷³ In maart 2025 oordeelde het Europees Comité voor Sociale rechten (ECSR) dat een gebrek aan betaalbare huisvesting voor lage inkomens en kwetsbare gezinnen in Vlaanderen het Europees Sociaal Handvest schendt. Het Comité oordeelde dat het Vlaams Gewest een “oneerlijk en inefficiënt huisvestigingsbeleid heeft gevoerd, gebaseerd op steun voor eigenwoningbezit, dat niet beantwoordt aan de doelstelling van een gecoördineerde aanpak om de toegang tot huisvesting te bevorderen en zo armoede en sociale uitsluiting uit te roeien”. Het rapport is niet wettelijk afdwingbaar, maar na verloop van tijd zal het gebruikt worden om de situatie in Vlaanderen te evalueren.⁷⁴
- **Taalvereisten als voorwaarde voor sociale huisvesting in Vlaanderen:** Vanaf 2024 gelden in Vlaanderen nieuwe voorwaarden voor sociale huur, waaronder het voldoen aan voorwaarden voor de beheersing van het Nederlands (A2-niveau) en een inschrijving bij de VDAB als de aanvrager nog niet werkt.⁷⁵ Het Vlaamse regeerakkoord bevat de ambitie om dit taalniveau vanaf 2027 te verhogen naar niveau B1.⁷⁶
- **Belgische nationaliteit – Palestijnse kinderen geboren in België:** Er zijn juridische discussies aan de gang over de toepassing van artikel 10 van het Wetboek van de Belgische Nationaliteit

⁷¹ Informatie verstrekt door Fedasil, maart 2025.

⁷² Bijvoorbeeld: Orbit vzw, project “De nieuwe burens: burgers voor huisvesting van erkende vluchtelingen”, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands; Thope vzw, een vrijwilligersgroep die zich richt op het vinden van huisvesting voor erkende vluchtelingen, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands.

⁷³ VRT, ‘Erkende vluchtelingen protesteren in Gent na maanden dakloosheid: “Hoe kunnen we integreren zonder dak boven het hoofd?”’, 19 februari 2025, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands; MO*, “Zorg eerst voor huisvesting voor erkende vluchtelingen, de rest volgt wel – pleidooi voor Housing First-aanpak” door Julien Aernoudt (ORBIT vzw), 3 oktober 2024, [hier](#) beschikbaar.

⁷⁴ ECSR, Europese Federatie van organisaties die met daklozen werken (FEANTSA) t. België, Klacht Nr. 203/2021, 19 maart 2025, [hier](#) beschikbaar in het Engels. Meer informatie op <https://www.woonzaak.be/uitspraak/>.

⁷⁵ Website van de Vlaamse overheid: voorwaarden voor het huren van een sociale woning. [Hier](#) beschikbaar in het Nederlands.

⁷⁶ Vlaams regeerakkoord 2024-2029, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands.

(WBN) voor Palestijnse kinderen die in België geboren zijn. Op basis van dit artikel hebben lokale besturen aan bepaalde kinderen in deze situatie de Belgische nationaliteit toegekend. In 2023 stuurde de DVZ 55 brieven naar lokale besturen. Het ging om besturen die in dergelijke gevallen de Belgische nationaliteit aan kinderen hadden toegekend. In de brieven werd vermeld dat deze kinderen de Palestijnse nationaliteit bezitten. De DVZ verzocht de besturen om de toegekende Belgische nationaliteit te wijzigen. Na verschillende klachten kwam de federale Ombudsman tussen en verklaarde dat de DVZ wettelijk niet bevoegd is om de lokale besturen instructies te geven over de nationaliteit. Deze bevoegdheid is voorbehouden aan de Centrale Autoriteit voor nationaliteit of aan de procureur. De Ombudsman vroeg de DVZ om deze praktijk stop te zetten en de lokale besturen mee te delen dat het niet over enige adviesbevoegdheid beschikt in deze aangelegenheden. Dit betekent dat de ontvangen brief van de DVZ niet in aanmerking mag worden genomen.⁷⁷ In januari 2025 richtte de Federale Ombudsman twee nieuwe aanbevelingen aan de DVZ en aan de Minister van Justitie⁷⁸, nadat hij had vastgesteld dat de DVZ, ondanks zijn eerdere aanbevelingen, bleef communiceren met lokale besturen over de interpretatie van artikel 10 WBN. Bijgevolg trokken sommige lokale besturen de Belgische nationaliteit in van kinderen aan wie ze die eerder hadden toegekend. De Federale Ombudsman was op de hoogte van 130 van deze gevallen met betrekking tot Palestijnse kinderen. De Ombudsman ontving ook klachten van de ouders van een kind dat de nationaliteit had gekregen op basis van artikel 10 WBN, die zelf een verblijfsvergunning hadden aangevraagd op basis van gezinshereniging met hun Belgisch kind. De DVZ had contact opgenomen met de relevante lokale autoriteiten, twijfels geuit over de toepassing van artikel 10 in deze gevallen, en de beslissingen over de aanvragen voor een verblijfsvergunning van de ouders uitgesteld. In zes van de zeven gevallen ging het om Palestijnse ouders wiens aanvraag voor een verblijfsvergunning al meer dan een jaar hangende was. De Federale Ombudsman bevestigde opnieuw dat de DVZ geen wettelijke bevoegdheid heeft om te adviseren over nationaliteitskwesties en benadrukte dat zijn acties verder gaan dan het verstrekken van informatie. Hieruit blijkt volgens de Ombudsman een ernstig gebrek aan voorzichtigheid in de analyse van de DVZ die ze voorlegt aan de ambtenaren van de burgerlijke stand.

- **Nieuwe wet beperkt mogelijkheid tot gezinshereniging voor voormalige niet-begeleide minderjarige begunstigden of jongvolwassen kinderen van begunstigden:** Een nieuwe wet van 13 maart 2024 wijzigt bepaalde regels met betrekking tot gezinshereniging.⁷⁹ Deze wet past de termijn aan waarbinnen meerderjarige kinderen gezinshereniging kunnen aanvragen, als zij nog minderjarig waren op het moment van de registratie van hun verzoek. Dat geldt voor kinderen die zelf een verzoek indienden als niet-begeleide minderjarigen en voor kinderen die worden

⁷⁷ Federale Ombudsman, 'Advies 2023/06 aan de Dienst Vreemdelingenzaken: respecteer de wettelijke bevoegdheden inzake nationaliteit', [hier](#) beschikbaar in het Frans.

⁷⁸ Federale Ombudsman, 'Advies 2024/4 en 2024/05 aan de Dienst Vreemdelingenzaken en de Minister van Justitie', 9 januari 2025, [hier](#) beschikbaar, 2.

⁷⁹ Wet van 10 maart 2024 tot wijziging van de vreemdelingenwet betreffende het recht op gezinshereniging, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en [hier](#) in het Frans. Voor een overzicht van deze veranderingen, zie AGII, 'Diverse wijzigingen gezinshereniging', [hier](#) beschikbaar in het Nederlands; en Myria 'Aanpassingen als gevolg van de nieuwe wet betreffende gezinshereniging', 10 september 2024, [hier](#) beschikbaar in het Frans.

herenigd met hun ouder die internationale bescherming geniet. De wijziging is specifiek bedoeld voor situaties waarin deze kinderen de leeftijd van 18 jaar bereiken tijdens of kort na de toekenning van de internationale bescherming. Eerder in 2022 oordeelde de Raad van State dat een extra termijn voor van 12 maanden na het verlenen van internationale bescherming als redelijk kon worden beschouwd.⁸⁰ De nieuwe wet kent nu echter een extra termijn van slechts 3 maanden toe, na het verlenen van internationale bescherming. Verschillende actoren uitten kritiek op deze wetgeving, aangezien een termijn van slechts 3 maanden vaak te kort is om alle nodige documenten te verzamelen en de nodige stappen te ondernemen voor de aanvraag. Op initiatief van verschillende middenveldorganisaties werd in januari 2025 beroep aangetekend tegen deze nieuwe wetgeving – met betrekking tot deze en verschillende andere aspecten van de nieuwe wet – bij het Belgisch Grondwettelijk Hof. Het beroep is momenteel (maart 2025) hangende.

- **Obstakels bij gezinshereniging met personen die internationale bescherming genieten in België:** Als onderdeel van hun katern ‘recht op gezinsleven’ van het jaarverslag 2023, publiceerde het Federaal Migratiecentrum (Myria) een persbericht met als titel “Gezinshereniging: nog steeds veel obstakels”.⁸¹ Al jaren wijzen verschillende organisaties op de vele moeilijkheden waarmee begunstigden van internationale bescherming geconfronteerd worden wanneer zij gezinshereniging willen aanvragen. Een terugkerend probleem is het gebrek aan ondersteuning door professionele diensten. De procedure voor gezinshereniging met een begunstigde van internationale bescherming is steeds complexer geworden en kent in de praktijk veel obstakels. Daardoor hangt het succes van een aanvraag bijna volledig af van de vraag of het gezin professionele ondersteuning krijgt. Door een gebrek aan voldoende organisaties en advocaten die deze professionele ondersteuning aanbieden, zijn veel gezinnen niet in staat om hun recht op gezinshereniging te realiseren.⁸² Een andere kwestie betreft de lange wachttijden om een afspraak te krijgen op de Belgische diplomatieke post. Dit is te wijten aan een toename van het aantal aanvragen en een gebrek aan personeel op de diplomatieke posten. In bepaalde gevallen was het zelfs onmogelijk om een afspraak te maken. Deze wachttijden maken het erg moeilijk om de voorwaardenvrij periode van één jaar te halen. Binnen deze periode zijn gezinsleden van begunstigden van internationale bescherming vrijgesteld van bepaalde strikte voorwaarden.
- **Aanvragen voor gezinshereniging uitzonderlijk op afstand na Afrin-arrest:** In het Afrin-arrest van 18 april 2023⁸³ verplicht het Hof van Justitie van de Europese Unie de Belgische autoriteiten om passende alternatieve procedures te voorzien voor het indienen van een aanvraag tot gezinshereniging. Deze verplichting geldt in gevallen waarin het voor de betrokken personen feitelijk of juridisch onmogelijk is om zich aan te melden bij een Belgische diplomatieke post voor

⁸⁰ Raad van State 23 december 22, nr. 255.380. Meer informatie beschikbaar in het Nederlands [hier](#).

⁸¹ Myria, ‘Gezinshereniging, nog altijd veel obstakels’, 13 september 2024, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en [hier](#) in het Frans.

⁸² Myria, ‘Gezinshereniging, nog altijd veel obstakels’ 13 september 2024, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en [hier](#) in het Frans; meer in detail: Myria, jaarverslag migratie 2023 – recht op een gezinsleven, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en [hier](#) in het Frans, p.20.

⁸³ HvJEU, 18 april 2023, *Afrin*, C-1/23. [Hier](#) beschikbaar in het Frans.

het indienen van een visumaanvraag. Op basis van dit arrest kunnen aanvragen voor een visum gezinshereniging uitzonderlijk van op afstand (via e-mail) worden ingediend, indien wordt aangetoond dat het voor de gezinsleden onmogelijk of zeer moeilijk is om zich naar de bevoegde diplomatieke post te begeven. Deze mogelijkheid is nog niet wettelijk verankerd maar wordt in de praktijk wel toegepast en de DVZ heeft informatie over deze mogelijkheid op zijn website geplaatst.⁸⁴ In oktober 2024 publiceerde Myria een nota ter gelegenheid van het feit dat deze nieuwe maatregel 1 jaar van toepassing is. De nota bevat informatie over de praktijk, relevante rechtspraak en aanbevelingen. Hoewel Myria deze nieuwe praktijk beschouwt als een verbetering, die gezinshereniging mogelijk maakt voor bepaalde gezinnen voor wie dit voorheen praktisch onmogelijk was, identificeert het verschillende aandachtspunten. De voornaamste zijn gebrek aan een wettelijk kader voor dit soort aanvragen en het feit dat de gezinsleden zich op een bepaald moment in de procedure nog steeds persoonlijk naar de diplomatieke post moeten begeven.⁸⁵ Myria beveelt ook aan dat deze methode van aanvraag op afstand de regel wordt in plaats van de uitzondering, om effectieve toegang tot de procedure te garanderen.⁸⁶

- **Wachtlijsten voor scholen voor anderstalige kinderen:** Sinds verschillende jaren beschikken scholen niet altijd over voldoende capaciteit om alle anderstalige kinderen die recht hebben op onderwijs op te vangen. Verscheidene bronnen meldden tekorten in bepaalde regio's in 2024.⁸⁷ De meeste meldingen kwamen van voogden van niet-begeleide minderjarigen. Hoewel er geen gegevens beschikbaar zijn over de omvang van het tekort, zijn er in heel Vlaanderen waarschijnlijk honderden plaatsen te kort.

Tijdelijke bescherming

- **Kernstatistieken:** Tussen 10 maart 2022 en december 2024 ontvingen 92.259 personen een tijdelijk beschermingscertificaat in België.⁸⁸ Oekraïners maken 99,2% uit van de personen met het statuut tijdelijke bescherming.⁸⁹ In 2024 werden 13.277 certificaten van tijdelijke bescherming uitgereikt, tegenover 883 weigeringsbeslissingen.⁹⁰ 66.006 personen stonden ingeschreven in het vreemdelingenregister op 31 december 2024.⁹¹ Van 10 maart 2022 tot eind maart 2025 verklaarden 63.546 personen bij de registratie geen nood te hebben aan opvang, terwijl 18.334 personen aangaven er wel nood aan te hebben.⁹² Dit betekent dat sinds het uitbreken van de oorlog, 22% van de personen die Oekraïne ontvluchtten bij de registratie aangaven nood te hebben aan ondersteuning wat betreft onderdak.

⁸⁴ Dienst Vreemdelingenzaken, 'Visa D aanvraag (gezinshereniging)', [hier](#) beschikbaar (laatst geraadpleegd op 3 april 2025).

⁸⁵ Myria, 'Nota: één jaar Afrin in de Belgische praktijk', 26 oktober 2024, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en [hier](#) in het Frans.

⁸⁶ Myria, 'Gezinshereniging, nog altijd veel obstakels', 13 september 2024, [hier](#) beschikbaar.

⁸⁷ GVA, 'Tweehonderd leerlingen op de wachtlijst voor OKAN-klas in Antwerpen: "elke week komen er tien leerlingen bij"', 10 mei 2024, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands; Nieuwsblad, 'Tekort aan OKAN-klassen in Lier, voogd doet oproep: "Onderwijs is een recht en dat recht wordt momenteel niet ingevuld"', 13 maart 2024, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands.

⁸⁸ Dienst Vreemdelingenzaken, Tijdelijke bescherming maandelijkse statistieken 2024 december, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en Frans (zie 1.1).

⁸⁹ Gebaseerd op getallengeleverd door de Dienst Vreemdelingenzaken: IBZ, *Tijdelijke bescherming maandelijkse statistieken*, december 2024, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en in het Frans (zie 1.4)

⁹⁰ IBZ, *Tijdelijke bescherming maandelijkse statistieken*, december 2024, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en Frans.

⁹¹ IBZ email, informatie verstrekt op 5 april 2025.

⁹² Statbel, *onthemden uit Oekraïne*, [hier](#) beschikbaar.

- **Verlenging van de tijdelijke beschermingsrichtlijn:** Als gevolg van de verlenging van de TBR hebben Oekraïense onderdanen nu een tijdelijke verblijfsvergunning die geldig is tot 4 maart 2027.
- **Beperkte registratiecapaciteit:** aanvragers van tijdelijke bescherming kunnen zich van maandag tot en met vrijdag tussen 8.30 en 13.00 melden op het registratiecentrum. Een tekort aan personeel bij de DVZ resulteert in een beperkte registratiecapaciteit sinds december 2023. Er werd vastgesteld dat DVZ een quotum per dag hanteert.⁹³ Mensen die niet in staat zijn om zich te registreren, krijgen een uitnodiging om met voorrang een aanvraag in te dienen op een andere dag, wat in 2024 gemiddeld kon oplopen tot twee weken later.⁹⁴ Personen die zich niet kunnen registreren omwille van dit quotum, krijgen geen opvangoplossingen aangeboden door Fedasil, maar kunnen eventueel wel opvang krijgen via Ukrainian Voices.⁹⁵
- **Verhoogde bewijslast voor verzoekers met paspoorten die zijn afgegeven na 24 februari 2022:** Potentiële begunstigden moeten documenten verstrekken waaruit blijkt dat zij onder de werkingssfeer van de tijdelijke beschermingsrichtlijn vallen.⁹⁶ Voor personen van wie het paspoort is afgegeven na 24 februari 2022, eist de DVZ dat de persoon proactief bewijs voorlegt van zijn verblijf in Oekraïne op het tijdstip van het uitbreken van de oorlog. Het ontbreken van een dergelijk bewijs leidt niet alleen tot een negatieve beslissing, maar verhindert ook dat de persoon in aanmerking komt voor tijdelijke bescherming als gezinslid op grond van artikel 2, lid 4 van het uitvoeringsbesluit. Het feit dat andere (kern)gezinsleden mogelijk tijdelijke bescherming hebben gekregen, sluit niet uit dat de aanvrager individueel moet aantonen dat hij onder het toepassingsgebied valt.⁹⁷
- **Verzoeken om internationale bescherming door Oekraïners blijven bevroren:** In het kader van het uitvoeringsbesluit bepaalt de Belgische Vreemdelingenwet dat tijdelijke bescherming wordt toegepast op dezelfde categorieën van mensen die in aanmerking komen voor tijdelijke bescherming in het kader van het EU-uitvoeringsbesluit.⁹⁸ Hoewel dit over het algemeen het geval is, zijn er kleine verschillen in interpretatie en toepassing. Voor diegenen die buiten het toepassingsgebied van tijdelijke bescherming vallen, bestaat de mogelijkheid om internationale bescherming aan te vragen. Sinds het uitvoeringsbesluit van de Raad, zijn verzoeken om internationale bescherming van Oekraïense onderdanen evenwel bevroren. Hierdoor neemt het CGVS hun verzoek niet in behandeling. Dit zal hoogstwaarschijnlijk zo blijven zolang tijdelijke

⁹³ Observatie van Vluchtelingenwerk en een partner organisatie

⁹⁴ Deze twee weken zijn een ruwe schatting op basis van bezoeken aan het registratiecentrum van Caritas en Vluchtelingenwerk in de loop van het jaar, met de meest recente waarnemingen daterend van januari 2025, het migratiebureau heeft in december 2024 gecommuniceerd dat personen werden uitgenodigd om de volgende dag terug te komen, zie; Myria, *contactvergadering*, 4 december 2024, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en Frans.

⁹⁵ Communicatie Vlaams Ondersteuningsteam (VLOT) Oekraïners, 29 februari 2024.

⁹⁶ IBZ, *Procedure*, [hier](#) beschikbaar.

⁹⁷ IBZ in reactie op vraag Vluchtelingenwerk en Myria over nieuwe wet gezinshereniging, 22 januari 2025.

⁹⁸ Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (Vreemdelingenwet), artikel 57/29, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en Frans.

bescherming niet wordt opgeschort op Europees niveau. Aan de andere kant is er in specifieke gevallen de mogelijkheid voor een ‘afgeleide status’ (flexibele gezinshereniging) met een begunstigde.

- **Geen gegarandeerde opvang bij aankomst:** Terwijl de nood aan opvang is afgenomen, bestaan er nog steeds obstakels in de toegang tot opvang bij aankomst. Niet iedereen die in 2024 aangaf een opvangnood te hebben (ongeveer 15 % van de personen die aankomen⁹⁹) kregen ook een plaats toegewezen. Begin 2025, gaf Fedasil aan dat kan tegemoet worden gekomen aan de huidige opvangnood, en dat opvang van personen met een opvangnood in de toekomst zal afhangen van de toestroom.¹⁰⁰ De profielen die het grootste risico lopen om geen opvang te krijgen, zijn zij die zich niet onmiddellijk op de dag van aankomst kunnen registreren, of zij die niet meteen een positieve beslissing krijgen (toekenning tijdelijke bescherming). Fedasil beschouwt zich tijdens deze wachtperiode niet als verantwoordelijk voor opvang aangezien deze personen nog geen begunstigden zijn.¹⁰¹ Ukrainain Voices kan als back-up fungeren via hun noopvang in hotel Plasky of het Marie-Curie center. Het verblijf hier is echter gelimiteerd en opvang kan ook niet altijd worden gegarandeerd. Ook in 2025 zijn er nog signalen van personen die zich niet konden registreren of wachten op een beslissing, en bijgevolg geen toegang hadden tot noodopvang, met inclusie van families met kinderen.¹⁰²
- **Sluiting van collectieve opvangcentra en meer aandacht voor oriëntatie op de particuliere woningmarkt:** De focus op het creëren van noodopvangplaatsen is verschoven naar integratie- en participatietrajecten, waarbij tijdelijk beschermden steeds meer naar de particuliere woningmarkt worden begeleid. Als gevolg daarvan is het aanbod van openbare opvangplaatsen aanzienlijk beginnen te dalen teruggaand tot midden 2023. Sinds 1 januari 2025 kunnen gemeenten niet langer nieuwe opvangplaatsen creëren en aanbieden via de ‘huisvestingstool’. Dit betekent dat er geen toename van beschikbare plaatsen aangeboden door de gemeente mogelijk zal zijn. Deze maatregel werd samen met andere maatregelen genomen in het kader van de afbouw van publiek gesubsidieerde opvangplaatsen richting maart 2026.¹⁰³ In het kader van het plan om mensen meer en meer naar de private woningmarkt te leiden, is enkel in het opvangcentrum in Gent nog operationeel tot maart 2026. Het opvangcentrum in Mechelen is gesloten in december 2024, terwijl het opvangcentrum in Antwerpen volledig is gesloten in maart 2025. Begin maart werd echter gesignaleerd dat zo’n 128 begunstigden er niet in waren geslaagd een plaats te bemachtigen op de private markt, wat leidde tot het opzetten van een “city-camping”, evenals bezorgdheid voor personen die op straat belandden.¹⁰⁴

⁹⁹ Antwoord van Binnenlandse zake op Parlementaire vragen, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands, 5 December 2024; zie ook contactvergadering Myria, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en Frans, 29 Januari 2025.

¹⁰⁰ Myria, contactvergadering 29 Januari 2025, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands en Frans.

¹⁰¹ Communicatie Vlaamse Taskforce (VLOT), 29 Februari 2024.

¹⁰² Signalen infolijn Vluchtelingenwerk Vlaanderen.

¹⁰³ Besluit van de Vlaamse regering betreffende de toekenning van een subsidie voor begunstigden van Tijdelijke bescherming van 8 april 2022, laatst geamendeerd op 6 december 2024, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands.

¹⁰⁴ zie; Gazet van Antwerpen [krant], *nog 128 Oekraïense vluchtelingen op zoek naar een woning, nooddorp op Linkeroever maakt plaats voor stadscamping*, 5 maart 2025, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands, en; VRT New [nieuws] *Drie Oekraïense gezinnen in Antwerps nooddorp krijgen uithuiszettingsbevel van vrederechter*, [hier](#) beschikbaar in het Nederlands.

- **Wetswijzingen met betrekking tot het recht op gezinshereniging met TB-begunstigden:** een nieuwe wet van 13 maart 2024 tot wijziging van bepaalde regels met betrekking tot gezinshereniging leidde tot strengere voorwaarden om een afgeleide status te verkrijgen. Voorheen konden specifieke categorieën familieleden van begunstigden deze afgeleide status aanvragen met als enige voorwaarde dat ze hun familiebanden konden aantonen. Over het algemeen heeft deze afgeleide status nog steeds een gunstiger kader dan reguliere gezinshereniging. Met name waar het uitvoeringsbesluit niet voorziet in een recht op tijdelijke bescherming van gezinsleden van derdelanders met een permanente verblijfsvergunning die niet op een veilige en duurzame manier kunnen terugkeren, beoogt deze afgeleide status ook de gezinsleden van deze categorie personen te omvatten.¹⁰⁵ Sinds de invoering van de nieuwe wet, wordt de afgeleide status bijkomend ook afhankelijk gesteld van het feit dat het gezin al bestond op het moment van het uitbreken van de oorlog en dat de scheiding is veroorzaakt door de oorlog.¹⁰⁶ Gezinsleden die niet aan deze criteria voldoen kunnen nog steeds in aanmerking komen voor reguliere gezinshereniging.

¹⁰⁵ IBZ, Verduidelijking van de interpretatie van artikel 57/34/1 Vreemdelingenwet, 22 januari 2025.

¹⁰⁶ Artikel 57/34/1 Vreemdelingenwet.